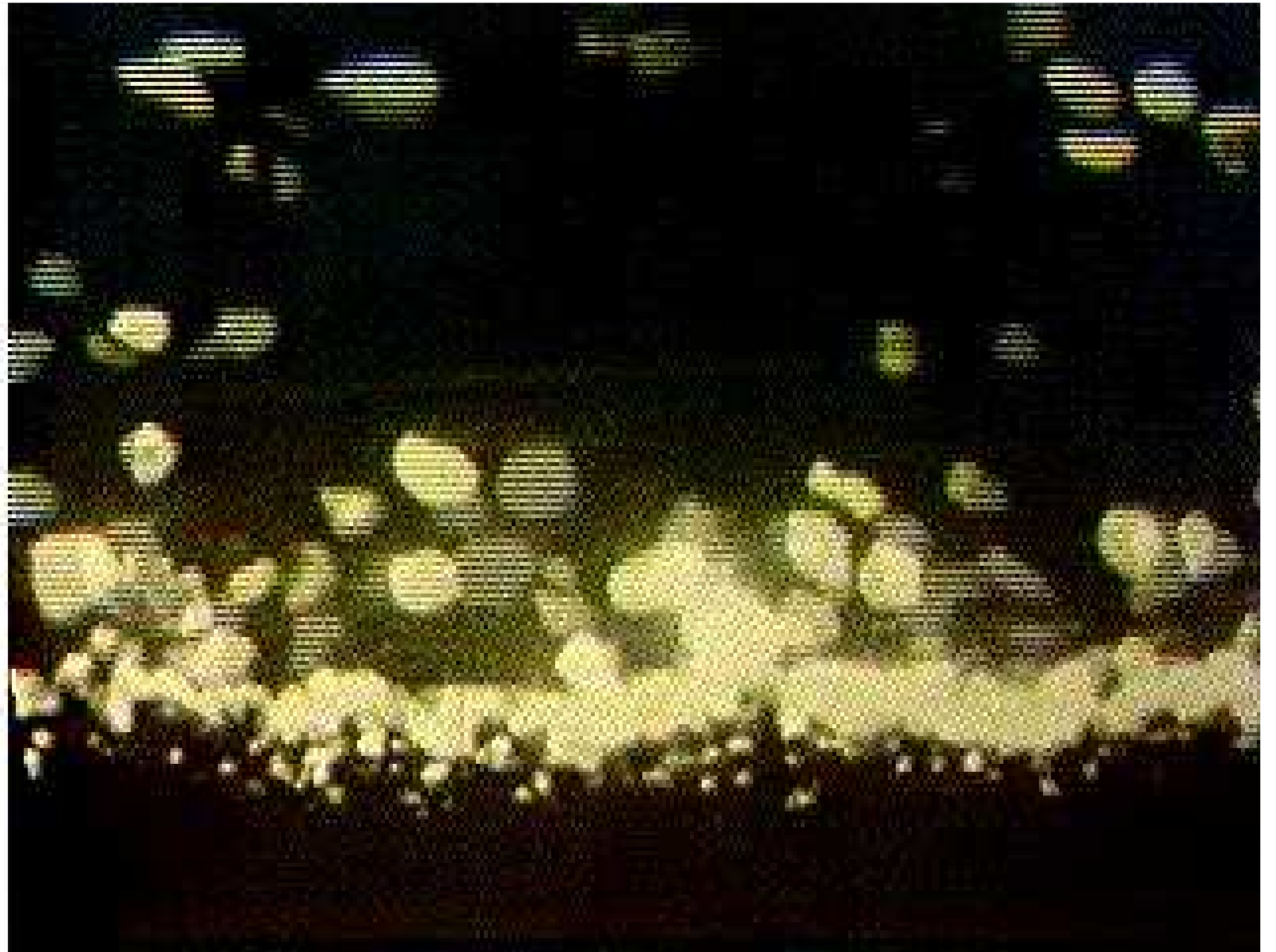

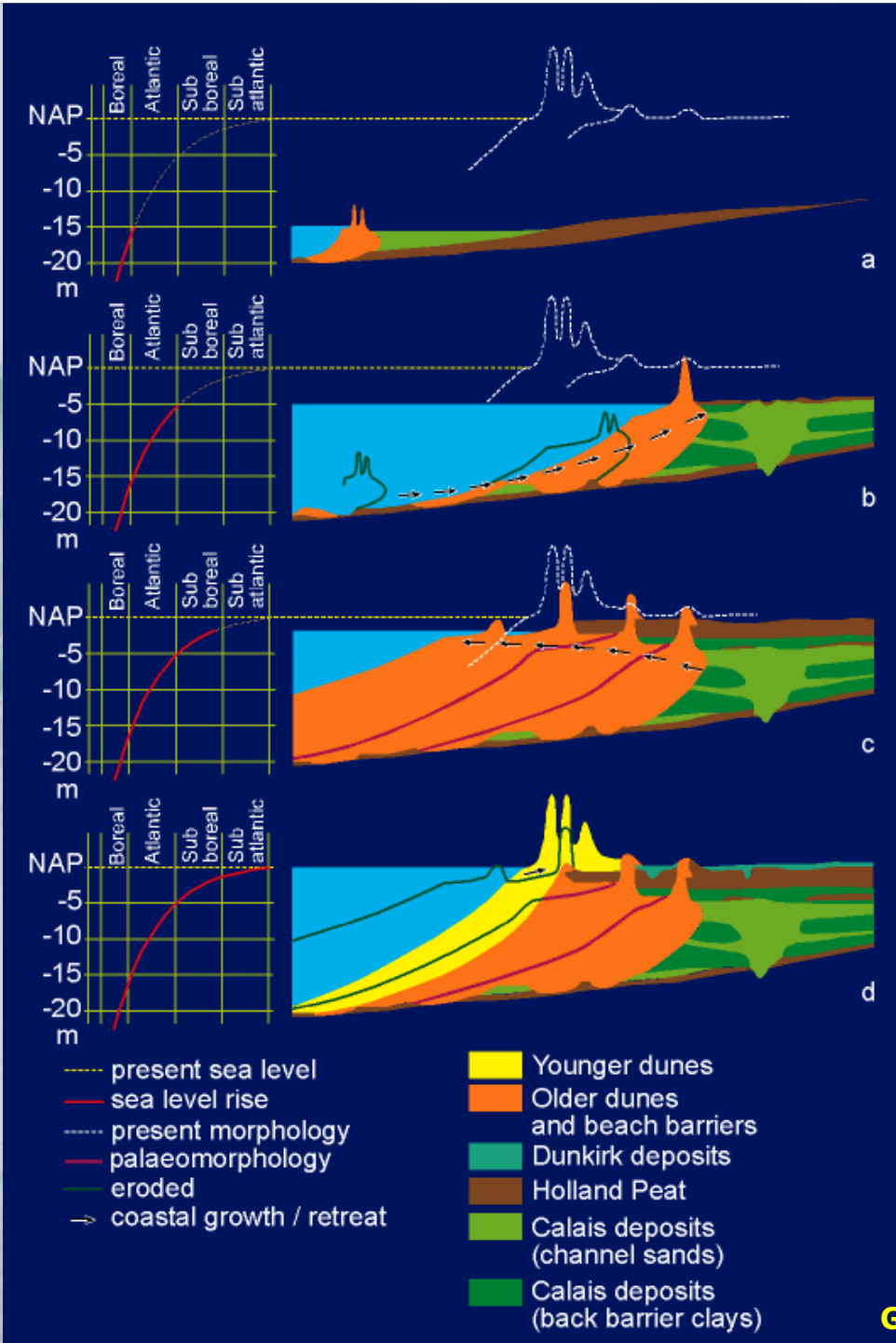

Zand - de blonde motor duindynamiek - biodiversiteit

Bas Arens

Bureau voor Strand- en Duinonderzoek

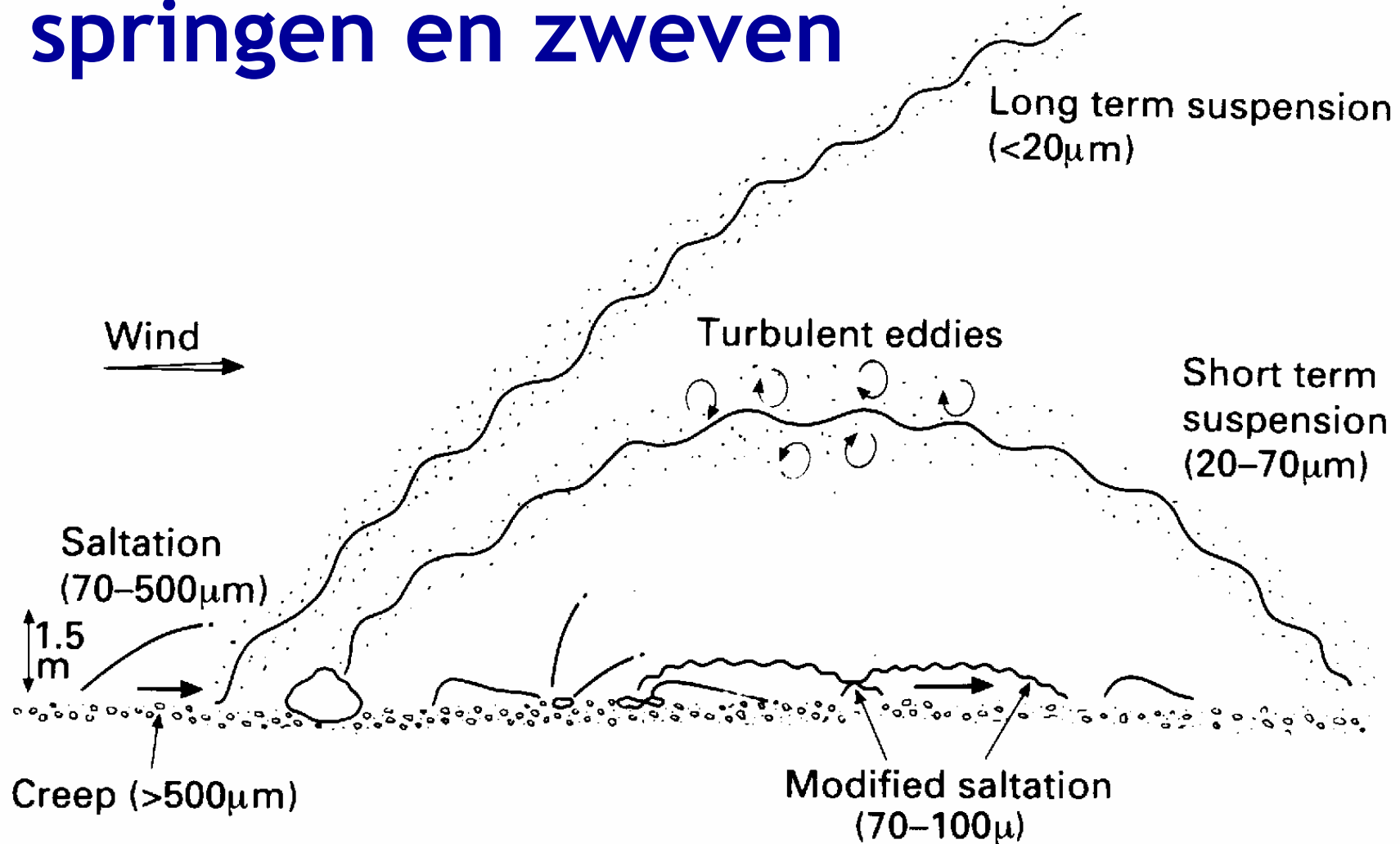

Berendsen, 2005

Gedeeltelijk naar Hageman, 1969

springen en zweven

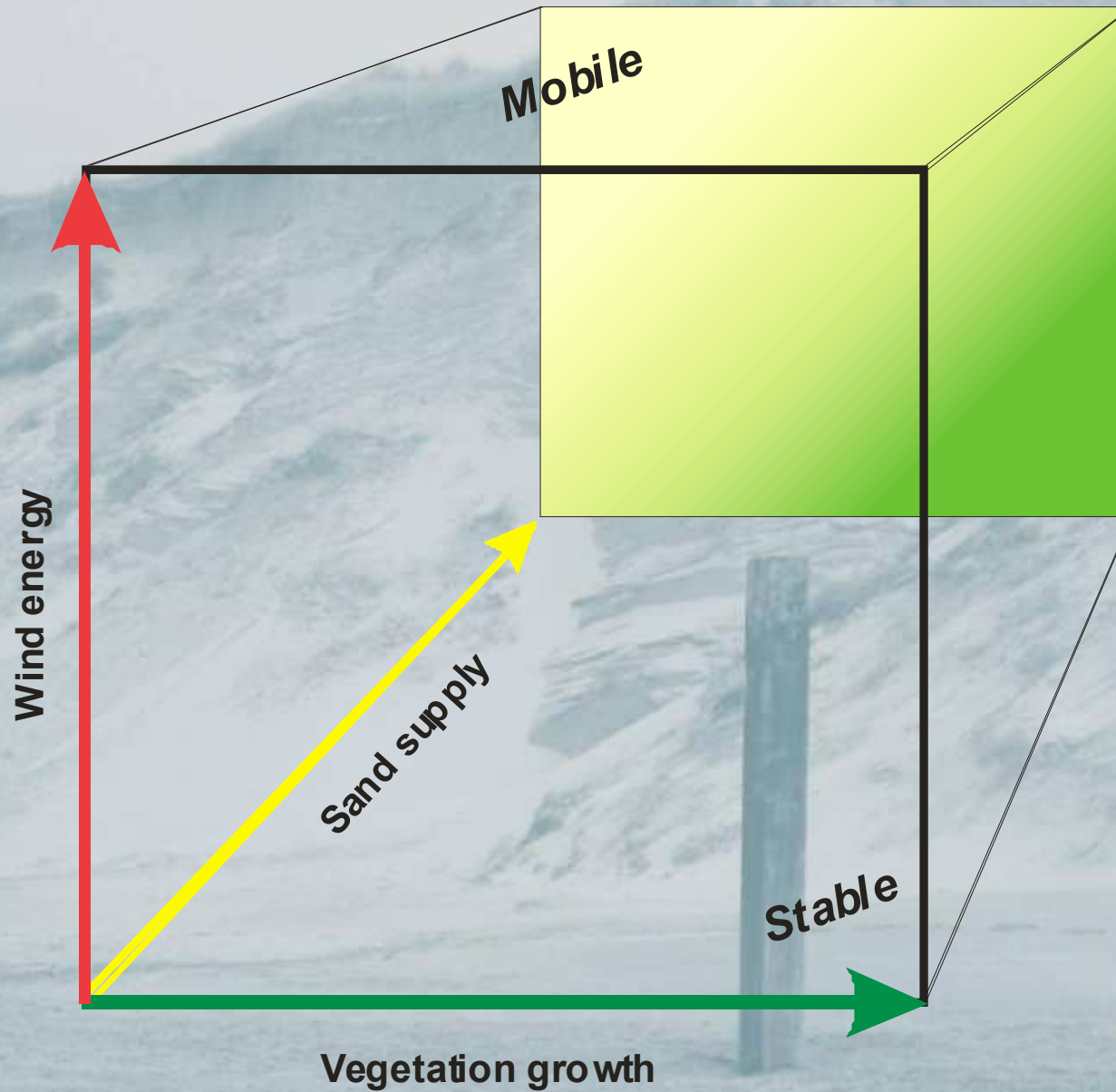
Suspensief transport

Duinvormende processen

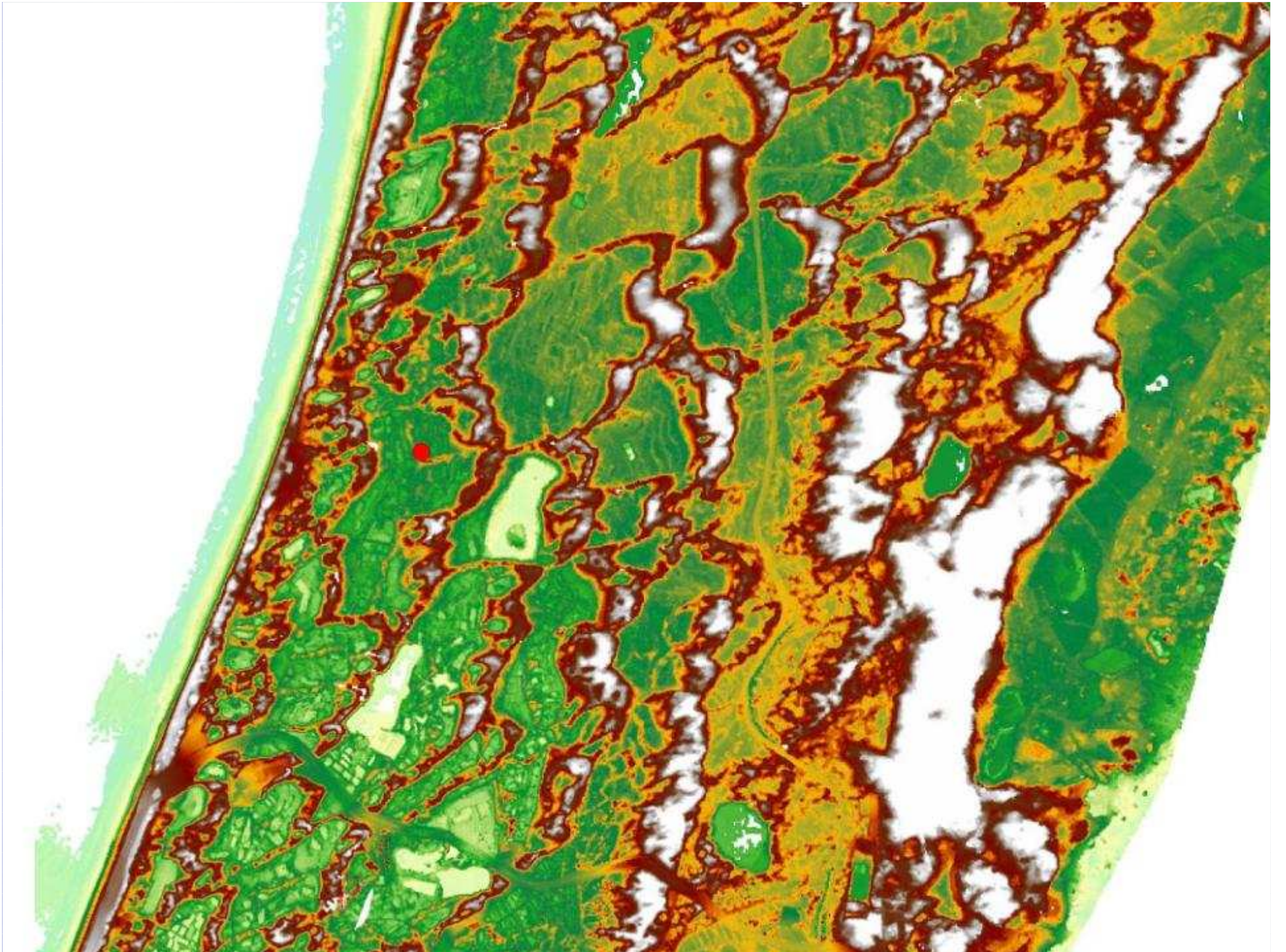

zand domineert

gemiddeld wint het zand

gemiddeld wint de vegetatie

vegetatie domineert

evenwicht?

mobiliteit

neerslag

temperatuur

suppleren

bodemvorming

nutriënten

successie

aanplant

versnippering

stormactiviteit

droogte (zomer?)

afslag

plantenziekten

konijnen

(over)beweiding

houtkap etc

betreding

stabiliteit

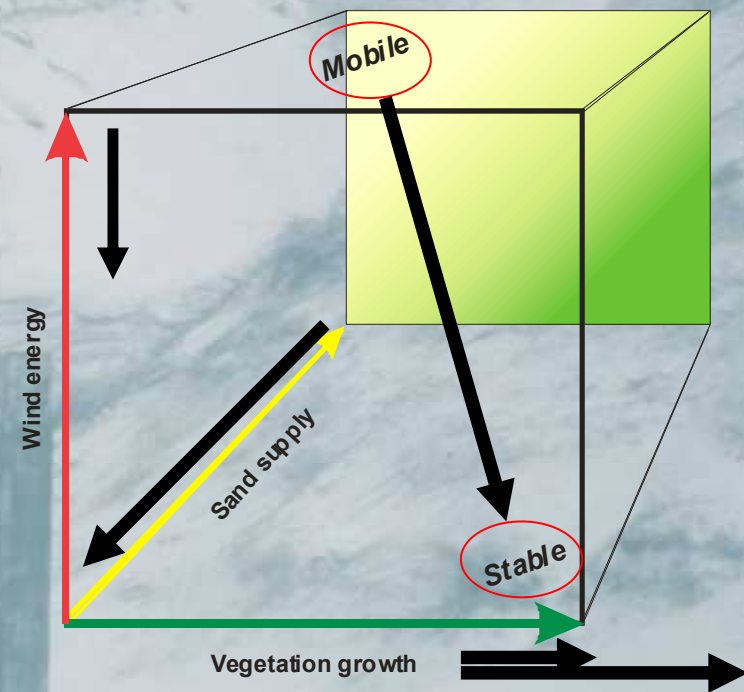
Nederland 1000-2000

mobiliteit

Nederland AD 1000-2000

- Klimaat minder gunstig voor duinmobiliteit
- Groeikracht van planten toegenomen
- Groeiseizoen verlengd
- Kustlijn vastgelegd door beheer
- Overduidelijke trend van mobiliteit naar stabiliteit
- **Kan dit worden omgedraaid?**

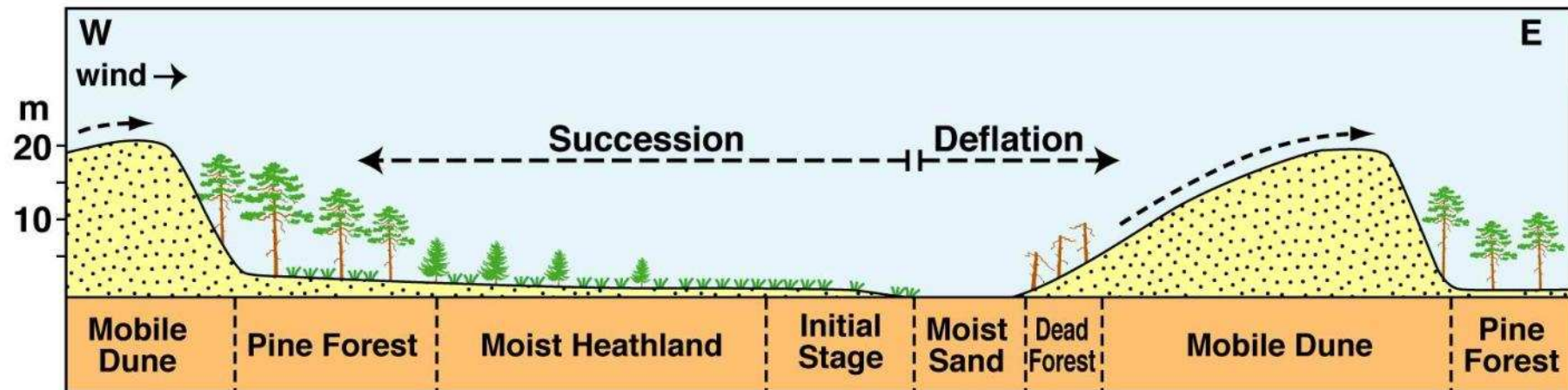

Herstel van duinmobiliteit

- Noodzakelijk voor behoud biodiversiteit
- Maar is het mogelijk onder de huidige condities?
- En is het mogelijk op een duurzame manier?
- Processen!!!

Duinmobiliteit en biodiversiteit

- Geleidelijke overgang van oude naar nieuwe fases
- Continue verjonging

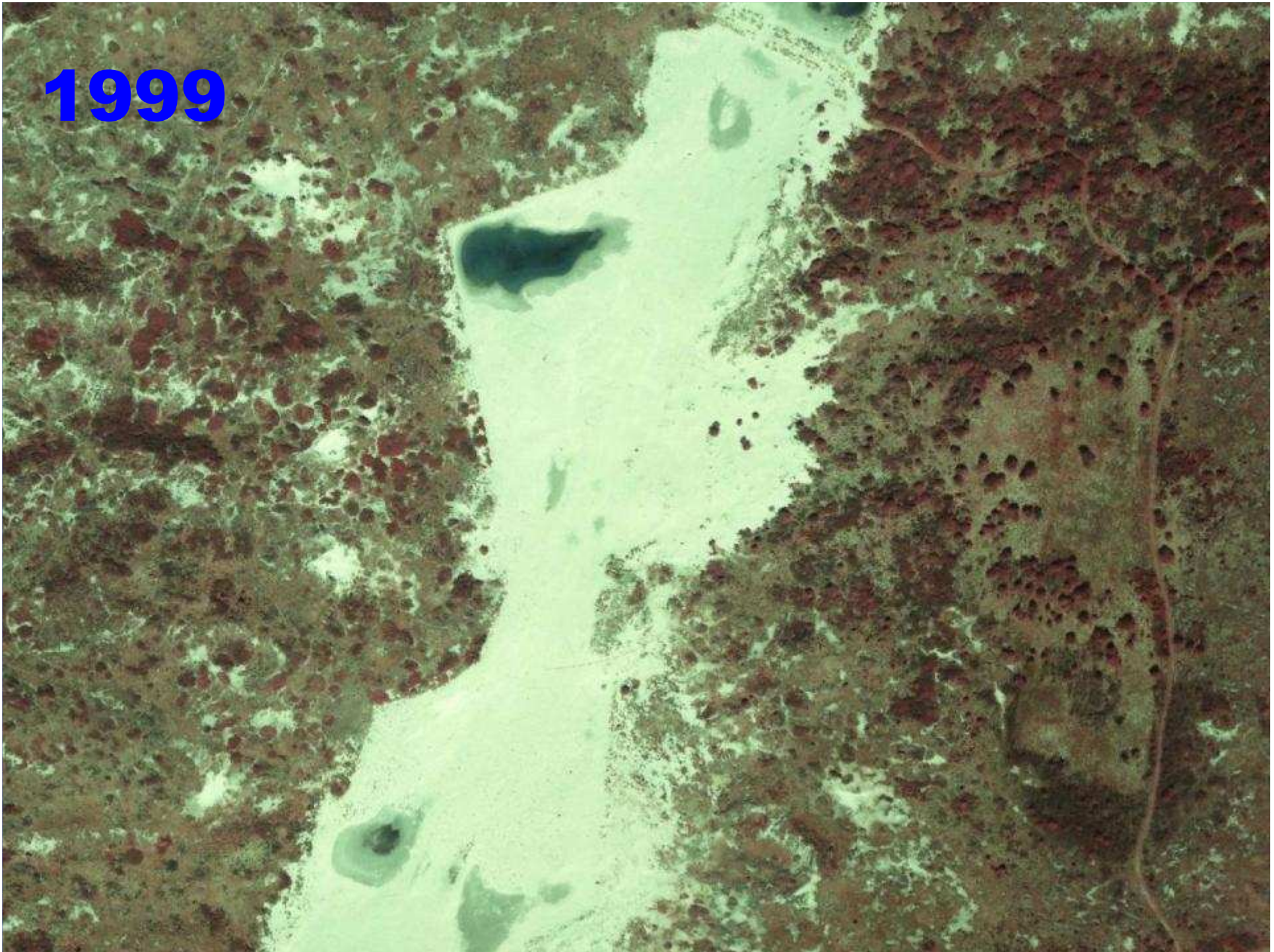

Werkt het?

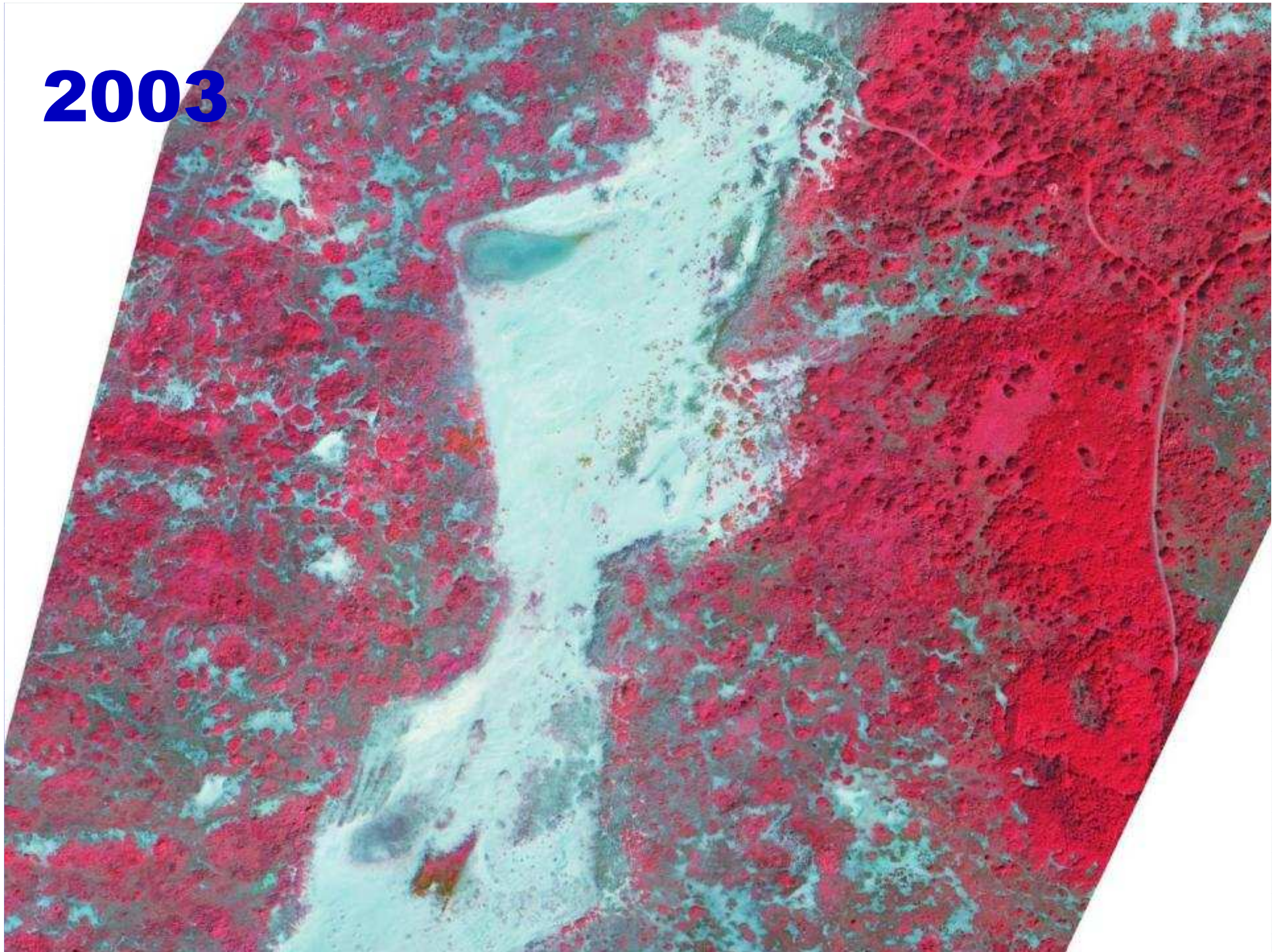
1999

2001

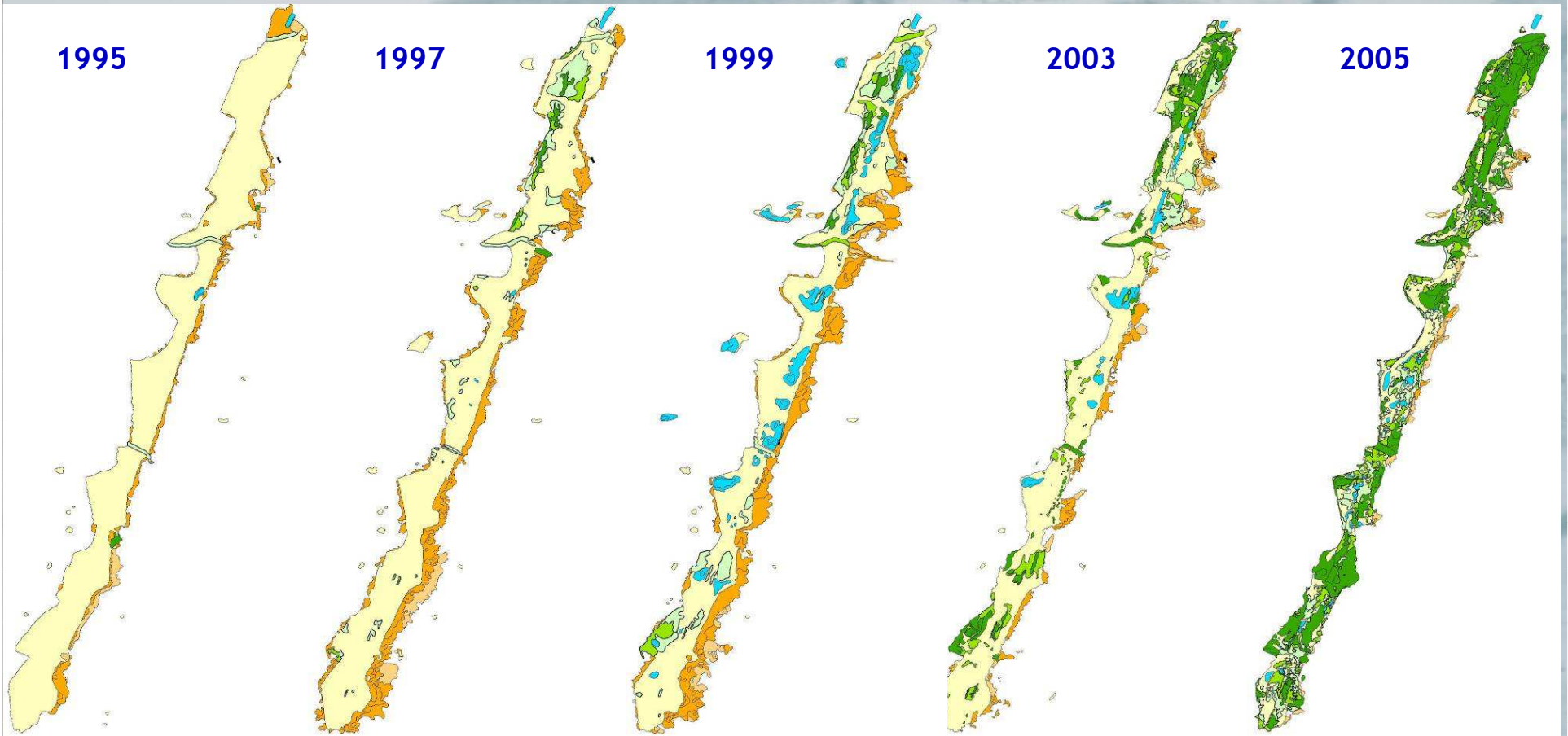

2003

2005

Systeem is veranderd

- Rol van vegetatie is dominantier geworden
- Ingrijpen in binnenduinen voorlopig matig succesvol
- Achtergebleven wortels problematisch
- Vervolgbeheer noodzakelijk

Systeem is veranderd

- Rol van vegetatie is dominantier geworden
- Supplere verandert de kust
- Rol van afslag is gemarginaliseerd
 - van afslagkust naar aangroeikust

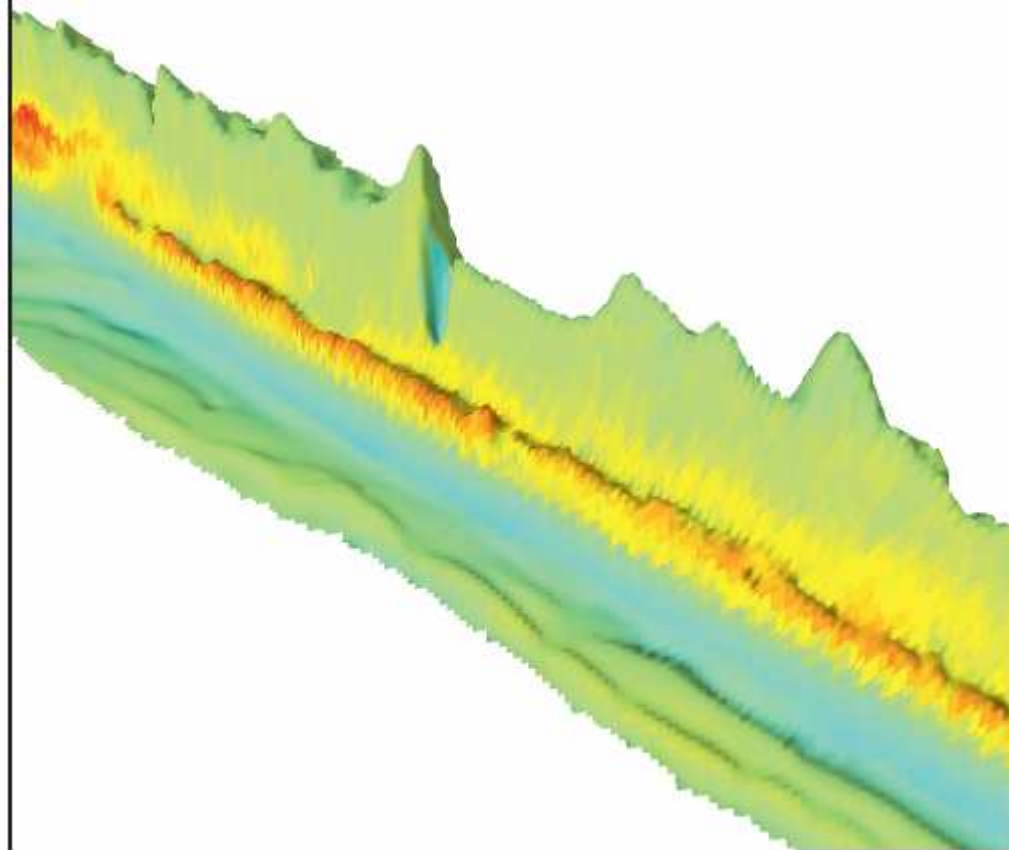

aangroei vs afslag

aangroei versus afslag

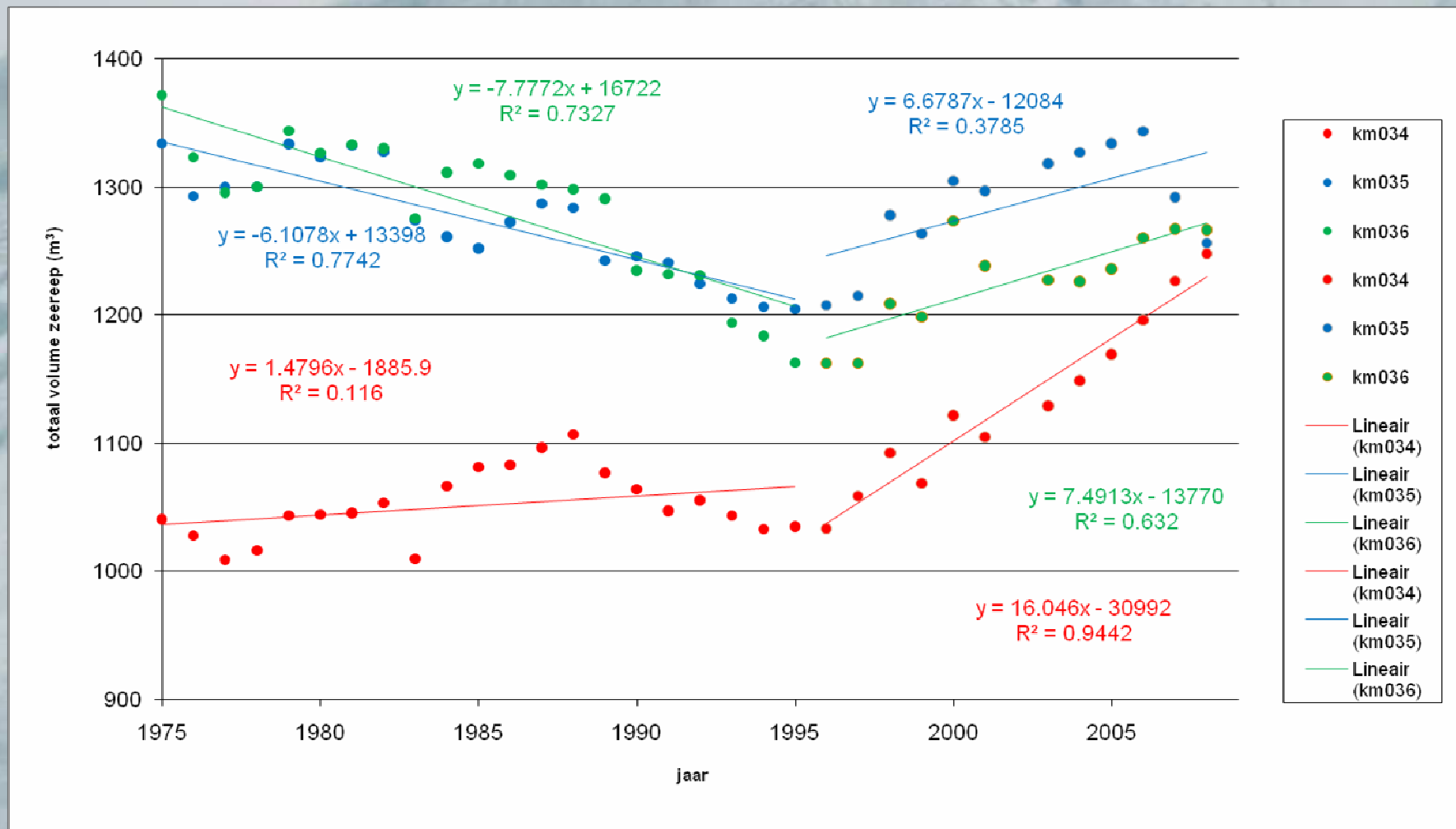

DUINVORMING

Verschilkaart Rijnland 1998-2007. De geel-oranje zone wordt gevormd door nieuwe duinen die in de periode zijn ontstaan. Lichtblauw geeft erosie, groen geen verandering.

stelsel is veranderd

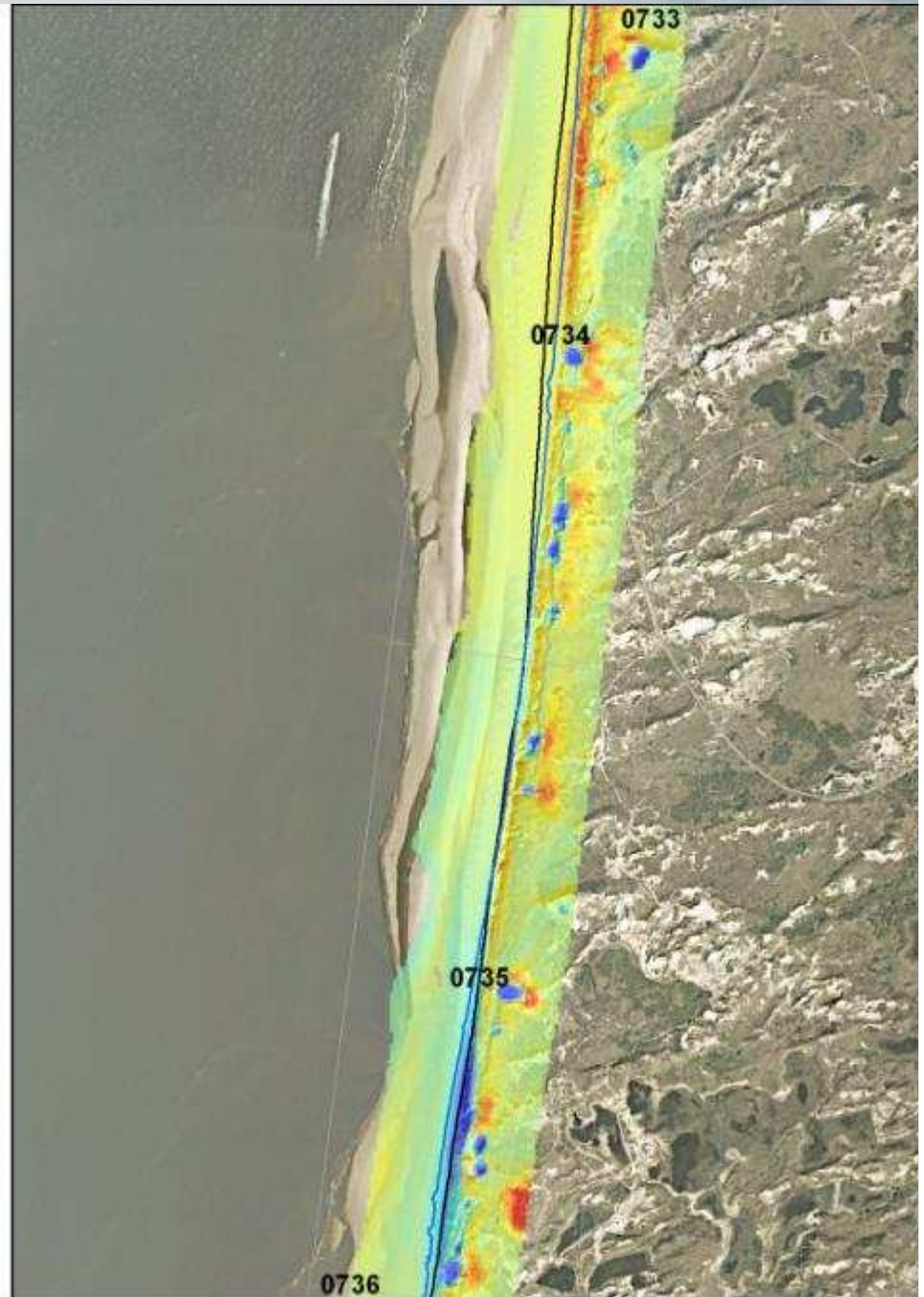

Herstel van duinmobiliteit

- Ingrijpen: vegetatie weghalen
- Slim(mer) suppleren
- Dynamisch kustbeheer

Bergen-Egmond Verschilkaart 1997-2008

Blowouts

kerven Terschelling

kerven Heemskerk

dynamisch kustbeheer?

rollende zeereep

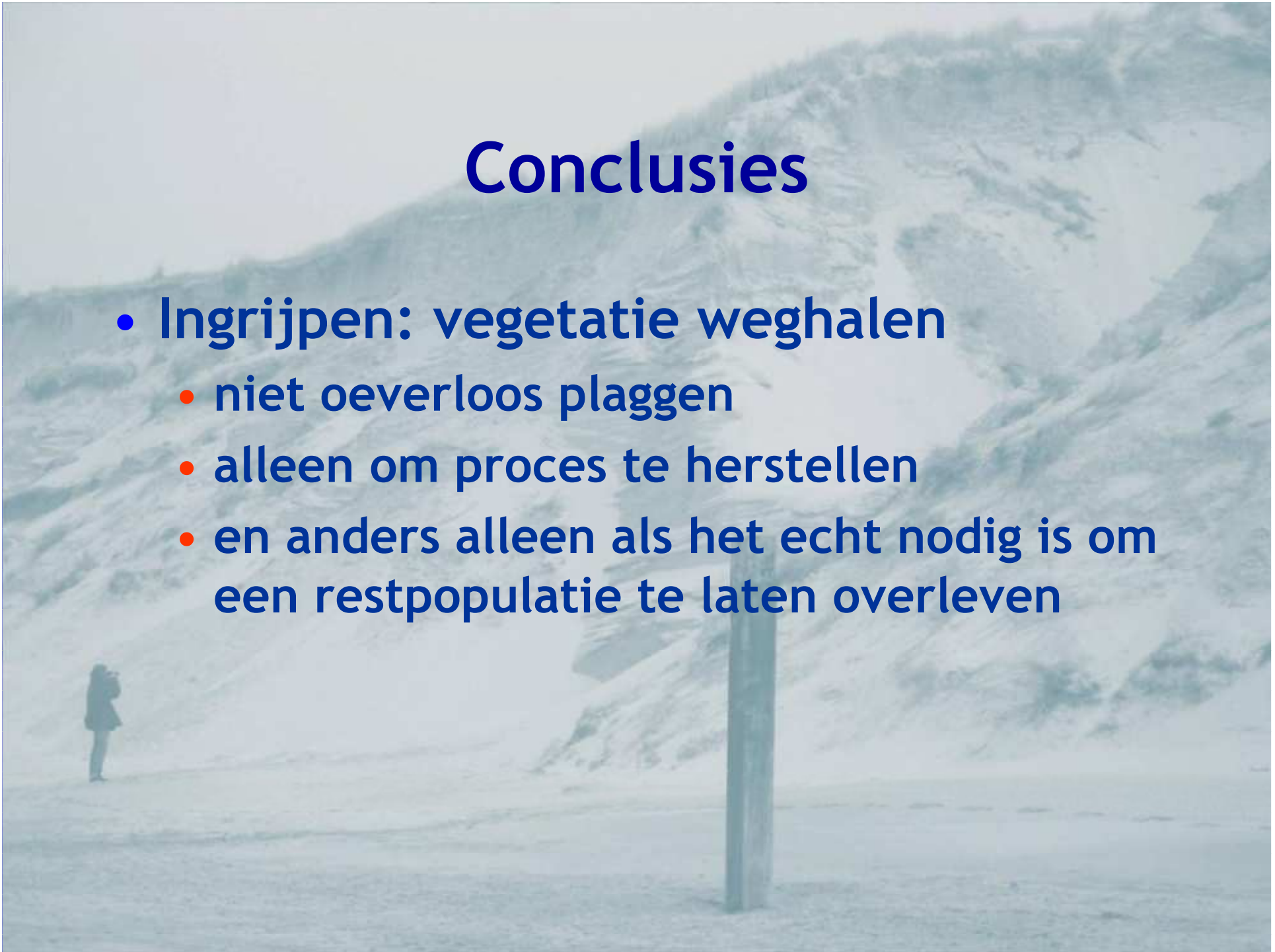

Experiment stuifdijk Terschelling

Conclusies

- Ingrijpen: vegetatie weghalen
 - niet oeverloos plaggen
 - alleen om proces te herstellen
 - en anders alleen als het echt nodig is om een restpopulatie te laten overleven

Conclusies

- Slimmer suppleren
 - afslag ook een kans geven
 - overmaat?
 - kustuitbreiding uiterst selectief

Conclusies

- **Dynamisch kustbeheer**
 - herstel van processen
 - geef het de tijd
 - ruimte creëren

Conclusies

- **Integrale aanpak**
 - **kustverdediging <-> natuurbeheer**
 - **komt uit de hokjes**
 - **houdt de landschapseenheden zo groot mogelijk**

Stelling

- Duingrasland is een fase in een (heel langzaam) uitdovend landschap
- Beheer is vooral gericht op onderhoud, niet op ontstaan?

